

Dendrokronologisk Laboratorium

NNU rapport 34, 1999

"UKENDT" KIRKE, GOTLAND

Konservator Tångeberg. Bestilt af Peter Tångeberg.

Undersøgt af Thomas Bartholin, Niels Bonde, Aoife Daly og Orla Hylleberg Erikson.

NNU j.nr. A7917

Altartavle, "Ukendt" kirke, nu i Fornsalen, Visby, Gotland

3 brædder af *Quercus sp.*, eg, er undersøgt. Kun kerneved er bevaret på brædderne. Alle brædder er dateret. Brædderne er her forsynet med betegnelser 0090001a, 0090002a og 0090003a (se måle- og dateringsskema sidst i rapporten).

Undersøgelsen viser, at brædderne sandsynligvis stammer fra et enkelt træ. Årringskurverne fra brædderne er sammenregnet til middelkurve med betegnelsen 0090M001, som er anvendt i den videre analyse.

betegnelse	0090001a	0090002a	0090003a
0090001a	*	16,77	13,41
0090002a	16,77	*	16,42
0090003a	13,41	16,42	*

Tabel 1. Skema over synkroniseringsværdierne, internt

Yngste bevarede årring er dannet i 1269 e.Kr. Fældningstidspunktet for træet, som brædderne stammer fra, er beregnet, ved tillæg for manglende splint, til efter ca. 1290 e.Kr.

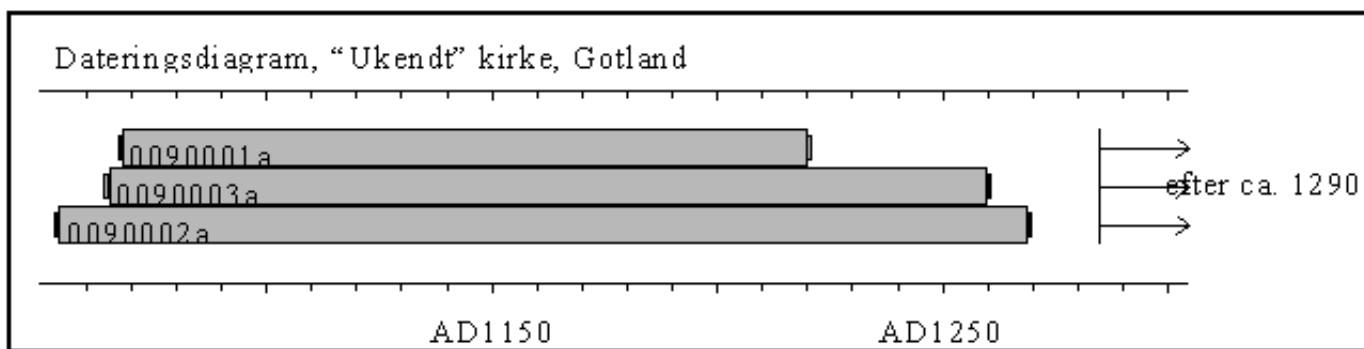

Fig 1. Dateringsdiagram, "Ukendt" kirke, nu i Fornsalen, Visby, Gotland

Dendroproveniensen ?

Den beregnede trækurve 0090M001 krydsdaterer med grundkurver for egetræ fra omkring Østersøen. De højeste t-værdier fremkommer med grundkurverne for Sydvest Skåne, og Småland/Øland. Det skal dog bemærkes at proveniens bestemmelse af enkelttræer er ret usikkert.

LAND	Grundkurve	betegnelse	0090M001
DANMARK	Svendborg	4m000001	6,11
	Øst Danmark	9m230001	4,00
	Jylland	9m456781	3,68
TYSKLAND	Slesvig-Holsten	dm100003	6,02
	Hamburg	dm100007	3,94
	Lübeck	dm100010	5,26
	Niedersachsen	dm200001	2,52
	Weser	dm200003	3,03
	Weser	dm200004	4,27
	Niedersachs N	dm200005	4,12
	Lüneburger H	dm200006	3,87
ENGLAND	London	gbm00005	3,29
POLEN	Gdansk Pomern	pm000004	4,75
	Elblag	pm000007	4,86
SVERIGE	SV Skåne	sm000001	8,50
	Lund Skåne Blekinge	sm000002	7,59
	Vestsverige	sm000011	5,35
	Ystad	sm100003	3,21
	Gotland	sm400001	2,53
	Mellemsverige	sm600001	7,05
	Småland Øland	sm600002	8,40

Tabel 2: "Ukendt" kirke, Gotland. Skema over synkroniseringsværdierne mellem trækurve 0090M001 og diverse grundkurver fra Nord Europa.

Katalog

0090001A

Ukendt kirke; altertavle I98/B202 Fornsalen, Visby, øverste bræt

153 år, kun kerneved.

1068-1220 e.Kr., fældet efter ca. 1290

Stammer sandsynligvis fra samme træ som 0090002A og 0090003A

0090002A

Ukendt kirke; altertavle; I98/B202 Fornsalen, Visby, mellemste bræt

216 år, kun kerneved.

1054-1269 e.Kr., fældet efter ca. 1290

Stammer sandsynligvis fra samme træ som 0090001A og 0090003A

0090003A

Ukendt kirke; retable I98/B202 Fornsalen, Visby, nederste bræt

196 år, kun kerneved.

1065-1260 e.Kr., fældet efter ca. 1290

Stammer sandsynligvis fra samme træ som 0090001A og 0090002A

[Tilbage til rapportens side](#)

English summary:

NNU report 34, 1999

"UKENDT" KIRKE, GOTLAND

Alter piece, "Unknown" church, now in Fornsalen, Visby, Gotland

Three boards of *Quercus sp.*, oak were examined. Only heartwood is preserved on the boards. All the boards are dated. The boards are given the names 0090001a, 0090002a and 0090003a (see the table at the end of the report).

The analysis shows that the boards all probably come from a single tree. The tree-ring curves from the boards are averaged to a mean curve named 0090M001 which is used in further analysis.

The outermost preserved tree-ring was formed in AD 1269.

Correcting for missing sapwood, the felling date for the tree, from which the boards are made, is estimated at after circa AD 1290.

Dendroprovenance ?

The averaged curve 0090M001 cross-dates with master chronologies for oak from around the Baltic Sea. The highest t-value appears with the master chronology for southwest Skåne (SW Sweden), and Småland/Øland (S Sweden). It should be pointed out though that provenance determination of a single tree is not reliable.

[Back to report page](#)